

СВОБОДА

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашингтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс.)

Subscription 1 year — \$40.00 6 months — \$22.00 3 months — \$12.00
UNA members 1 year — \$15.00 Change of address — \$1.00 Make
check or money-order payable to "Svoboda"

Postmaster Send address changes to

Svoboda 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Tel (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346

Jersey City, N.J. 07303

Відкриті двері до волі — шалена радість

На телевізійних екранах можна було бачити, як тисячі втікачів із Східної Німеччини, почувши в Будапешті з гучномовців заяву мадьярського міністра закордонних справ Гюля Горна, що їм вільно їхати, куди захочуть, — підскакували з радості, кричали, сміялися і плакали. Це була зворушлива сцена у Будапешті у минулу неділю, 10-го вересня 1989 року. 7.000 втікачів таборували на вулицях Будапешту, 8.000 різними нелегальними способами втекли вже раніше, користуючись із скасування Мадьярщиною дротяних застав на кордоні до Австрії. Але на Мадьярщині було тоді ще яких 100.000 східнонімецьких туристів і багато з них, почувши ту заяву, подумали, чи не скористати з нагоди, плюнути на все, що залишили під комуністичним режимом і шукати волі. Іхали по черзі Австрію до Західної Німеччини автами, поїздами, як хто міг, як кому попало. На австро-німецькому прикордонні у Баварії, були вже раніше приготівлені тимчасові переходи бараків. Всі втікачі із Східної Німеччини отримували автоматично громадянство Німецької Федеративної Республіки і держава у співпраці зі суспільними організаціями дбає, щоб усі дістали помешкання і працю.

Це суто політична подія, яка страшенно компрометує комуністичний режим у Східній Німеччині та взагалі комунізм, від якого люди масово втікають у 1989 році. Східнонімецький комуністичний уряд проголосив лаяливу заяву на адресу також комуністичної Мадьярщини і демократичної посестри Західної Німеччини. Мовляв, мадьярський уряд зламав існуючий договір усіх „соціалістичних“ країн та під плащиком гуманітаризму переводить торг живими людьми. Це був прозорий натяк на Західну Німеччину, яка буцімто заплатила грубі гроші Мадьярщині, щоб не робити труднощів втікачам. Однаково мадьярські як і західнонімецькі керівні державні мужі рішуче заперечили цій інсинуації. Названий вгорі мадьярський міністер закордонних справ заявив, що він зумисне стримався довгий час із рішенням, щоб дати час і змогу східнонімецькому амбасадорові у Будапешті переконати втікачів, щоб вони верталися додому. Комуністичний уряд Східної Німеччини обіцяв втікачам амністію та прихильно поладнати скарги окремих втікачів. Найбільше скарг було на те, що некомустант у Східній Німеччині відмовляють працю та шантажують, щоб вписуватися до партії. Те заманювання й обіцянки не переконували людей, які від 1949 року мали вже досить часу вивчити на власній шкурі суть комунізму. Від 1976 року панує там диктатура генсека Еріха Гонекера, німецького сталініста, закорозного марксиста, противника всяких реформ „перебудови“ Горбачова.

Для уряду Західної Німеччини масовий наплив втікачів із Східної Німеччини — це в теперішній ситуації економічний тягар. У масі німців пацифісти, із страху перед Союзом Сіоюзом — русофіли. Горбачов у них більш популярний, як Джордж Буш. Але вони все ж патріоти своєї країни й ідеологічний їхній гін радше до неонацизму, а не комунізму. І тому однаково західнонімецький канцлер Гельмут Коля як і міністер закордонних справ Ганс Дітріх Геншер склали дуже прихильні заяви щодо обов'язку сердечно прийняти всіх земляків-втікачів. Гельмут Коля, який куди сердечніше вітав Міхаїла Горбачова, як Джорджа Буша, все ж заявив, що його обов'язком є сприяти демократичним рухам у комуністичних країнах. Політичне значення та втеча людей із Східної Німеччини у тому, що Мадьярщина (як і Польща, Чехо-Словаччина, Східна Німеччина, Болгарія і Румунія) є все ще членом Варшавського пакту під командою Москви, Мадьярщина як і Польща не згадують про можливість виступлення з цього військового комуністичного блоку, відповідника демократичного союзу НАТО. Але політично й ідеологічно Мадьярщина йде слідом за Польщею, щораз ближче до створення уряду у Будапешті під кермою некомуниста. На Мадьярщині, як і в Польщі, — як про це тут уже була мова, — велику (чи не головну) роль грає Католицька Церква. Разом з комунізмом гине атеїзм — духовий спричинник руїни. Хрест переміг серп і молот.

Політика сплітається з людським життям. Ялтинська конференція і Потсдамський мировий договір з 1945 року заборотили 17 мільйонів німців під комуністичний режим. Здвигнений у 1961 році внутрішньо-берлінський мур габань не викоренив туги східних німців за волю.

Теперішня втеча німців з-під комуністичної системи — політична подія, але й незабутня переживання тисяч молодих і старших людських істот, що вихопились з неволі на волю.

Д-р Олег М. Волянський

ЛІБЕРТАРІАНСЬКІ АМЕРИКАНЦІ ПРОЗРІВАЮТЬ

лібералізації в ССРР вже навіть совєтська урядова преса говорить про народобівства доби Сталіна. Світ довідався про те, що 200-300.000 людей, похованих у масових гробах у Куропатах біля Мінська, були розстріляні в роках 1937-1941; і світ довідався, що 200-300.000 осіб, похованих у масових гробах у Биківні біля Києва, — це не жертви нацизму, як це було офіційно проголошено, але жертви сталінського режиму. Зустрінувшись із такими фактами, навіть серед американських лібералів кіл починають появлятися голоси, що пропонують ревізію дотепер прийнятих істориків поглядів про події в Європі, починаючи від 1917 року. Говориться про те, що злочини комунізму доби Сталіна перевищують злочини „нацистів“ та що навіть західні „Великі демократії“ не такі те вже були гуманні, як про них звикли говорити.

В американському журналі „Ліберті“, що є органом „лібертаріанської“ та „класичної ліберальної“ думки, у числі за вересень 1989 року, появилася незвичайна, коли взяти під увагу середовище, що її видає, стаття під заголовком „Табу проти правди. Голокості та історія“. Автор статті Ралф Райко, професор історії Стейтського університету Нью Йорку в Баффа-

ло, кидас виклик дотеперішнім історикам, які однобічно представляли події в Європі після Першої світової війни, і каже: „Перед суд історії треба поставити всі терористичні держави великої міри, без огляду на те, якого етнічного походження є вони чи їхні жертви. Неприпустимо річчю є запліувати очі на діла одних, а рівночасно такі самі діла других називати безсмертними, жакітливими та огидними злочинами“. Автор каже, що тяжко є ствердити докладне число жертв совєтського режиму, але достовірні обліки за роки 1930-1941 вказують на те, що лише за цей період понад сорок мільйонів совєтських громадян впадо жертвою розстрілів, урядом переведеного штучного голоду та концентраційних таборів.

Тут можна би додати, що, взявши під увагу голод 1932-33 років, розміщення масових гробів та статистичні дані, — найбільше потерпів український нарід, а слід за ним — білоруський. Факт масових вбивств цивільного населення совєтською владою, каже автор, був добре відомий Рузвельтові та Черчелі, однак це не перешкодило їм привітати у червні 1941 року ССРР як свого союзника. Знову можна тут додати, що Френклін Делано Рузвельт із своїм урядом знав про голод-

геноцид в Україні та не зважаючи на це (а може й тому?), у 1933-му трагічному для нас році, вперше визнав комуністичний уряд в Москві і установив дипломатичні стосунки між ЗСА і ССРР.

Ралф Райко розглядає у своїй статті „Полеміку істориків“ („Гісторікеншратіт“), що розгорілася 1 „палає“ тепер у Західній Німеччині, після появи у 1987 році книжки під заголовком „Европейська цивільна війна 1917-1945“. Автор цієї книжки Ернест Нольте, історик, професор Вільного Університету в Берліні, твердить, що жидівського геноциду не можна розглядати як відокремлене, унікальне явище. Він каже на те, що не Гітлер, але комунізм уніє у модерну Європу жакіття масових вбивств. Він пригадує нам, що ще у 1920 році „старий большевик“ Зиновєв (Апфельбаум) відверто казав, що „в Росії треба буде внілювати десять мільйонів людей“. В Європі, особливо у Центральній і Східній, знали про жорстокості комуністів, і тому й нічого дивного, що європейці їх ненавиділи, а зокрема жиди, які творили велику пропорцію большевицьких провідників, та таку ж пропорцію в каральних органах ЧКА, ГПУ, НКВД, КГБ. Тут Райко, щоб згадати цю жакітку, додає від себе, що жиди творили ще більшу пропорцію серед „меншовиків“, які, адже, терору не здійснювали.

Німецький історик Е. Нольте далі каже, що європейці також знали, про терор —

(Закінчення на стор. 3)

Андрій Бук

ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД ЗА ЛІТО

І. Індекс консумпційних цін зріс всього на 0.2 відс., найбільше на харчі (0.3), тижневі заробітки на 1.5 відс. Ціни на цукор далі зростають, бо Індія замовила один мільйон метричних тонн для Африки, а Югославія закупила 90.000 метричних тонн, тому ціна зросла на 14 центів на фунт, до кінця року може зрости до 35, через менші запаси, поганій врожай і зростаючу консумпцію, роздрібні ціни впали на 0.2 відс., за 6 місяців — 0.6, а гуртові продукції на 10.4 відс., другий місяць підряд, найбільше від 3 років, найбільше на бензину — 3.2 відс., ціни на оливу і бензину до кінця року можуть зрости, бо ЗСА щораз то більше зуживає і через спадуючу продукцію збільшують імпорту, в липні імпортували 50 відс. більше від локальної продукції. ЗСА зуживають 1.8 відс. світової продукції оливи, з 16.7 мільйона бочівок у 1987 році до 20 мільйонів до кінця декади.

Роздрібний продаж в липні зріс на 9 відс. — 144 біл. (в червні вів на 0.4), сильно зріс продаж у великих склепах, від 7 до 25 відс., 6 відс., більше ніж минулого року, що вказує на те, що економіка ще сильна, бо продаж відзеркалює 2/3 економіки.

Особисті доходи в липні зросли на 0.7 відс. (в червні — 0.8), через збільшені заробітки-платні, тобто найбільш від березня, з видатки також зросли на 0.7 відс. (в червні — 0.5), найбільше від квітня. Найбільшими доходами-заробітками користуються горожані в стеїтах: Массачусетс — 11 міль. дол., Нью Джерсі — 21, Коннектикат — 23 річно.

Найкращі міста щодо коштів прожитку, лікарської опіки, домоустановлення, суспільної опіки, розваг, найменше злочинів і без турбот є: Сіетл в стеїті Вашингтон, Денвер в Коннектикаті, Сан Франціско в Каліфорнії і Денвер в Колорадо.

Ціни на фермерські продукти в липні впали на 0.7 відс., в серпні на 1.4, третій місяць підряд, головною сою, кукурузу і деяку ярину, зросли на худобу, м'ясо, овочі і молоко (в липні продукція молока сильно впала), доходи фермерів натомиль зросли на 2.5 відс., до кінця року вони можуть зрости до 8 відс. — 53 бильйони доларів, минулого року 44, рекордові дотепер були у 1987 році — 47. Уряд дав фермерам 900 міль. дол. допомоги через неурожай, спричинений посухою минулого року.

Ціни зросли на деякі продукти і харчі, а також на

ІІ. міль, через страйк робітників копалень в Канаді, Чіле і Перу.

Спадає консумпція американських вин: у 1987 році — 1 відс. у 1988 — 4.9, за 6 місяців цього року — 7 відс., через імпорту дешевих закордонних вин, так, що 7 — бильйонна індустрія вин захиталася. Продаж минулого року впав на 20 відс., цього року вже на 14 відс., серед 43-ох стеїтів, найбільше вина продукують Каліфорнія, де є поверх 700 винарень, тому найбільше консумує, минулого року — 390 міль. галлонів, цього року вже 375.

Торговельний дефіцит в червні зменшився на 8.2 біл. дол. (за липень ще не подано), найбільше за останні чотири роки, через збільшений експорт на 1.2 відс. — 31 біл. дол. і зменшений імпорту на 3.6 відс., але економісти твердять, що до кінця року він зросте. Торговельний дефіцит з Канадою зменшився на 570 міль. дол., з Японією на 3.9 біл. дол. Задовження ЗСА в липні — 1.25 трильйона дол., за останній рік зросло на 580 міль. дол. Який буде стан економіки в третьому кварталі покаже найближчий місяць. Захитана мануфак-

(Закінчення буде)

Броніслав Тумілович

(з польського М. М. Федорів)

„Вишували нам, що з нас сліду не стане“

Злітаються, як перелетні птахи з різних сторін краю до Кошала кожного місяця на два дні, або на десять днів літом і зимою в часі вакацій. Це українська мова, яка в нічому не різнилась від мови, що студіює чи вже по студіях. Але в неї це питома, що має виразне почуття національної свідомості, з пошаною до своїх традицій — мови й пісні, що винесла вона із своїх домів — своїх матерів і батьків. Молодь, про яку говоримо, це члени хору, що існує уже два роки, в якому начислюється під кож пору 60 молодих хористів — хлопців і дівчат, а диригентом його є відомий нам Ярослав Полянський, засновник чоловічого хору „Журавлі“, яким провадив 10 літ, містечкий дорадник „Лемковини“ й „Осолов'ян“ та засновник і диригент Камерного хору, який діє при церкві ОО. Василія у Варшаві. Протектором мішаного хору молоді в Кошаліні є отець декан Володимир Пирчак, а Камерного хору молоді генеральний вікарій на північну Польщу Йосафат Романчик, ЧСВВ. (Саме цей Камерний хор, як уже було заповідано, має у першій половині жовтня ц. р. загітати до ЗСА і Канади із своїми концертами). Коли ж члени „Камерного хору“ є тільки з міста Варшави й у жіночому складі, так члени мішаного хору в Кошаліні є з широких теренів Польщі, де лише осілі переселенці-лемки при кінці Другої світової війни. У часі т. зв. кошалінського злету молоді, проблему замешкання й прохання розв'язують місцеві парохіян, а місце для проб хору дає отець декан при своїй церкві. Ці молоді хлопці й дівчата, це бильйонні учні середніх шкіл, які зчасом створюють поважну репрезентацію української національної меншости в Польщі, чи пак культурно-політичну еліту.

Запитаний Ярослав Душак, студент історії в кошалінському університеті, — чи ця мова мала б бути майбутньою українською інтелігенцією, відповідає: хотіли б ми нею бути, щоб творити окрему культуру, а не тільки бути відтінком тих культурних вартостей, що вже є за нами. А для мене це дуже важливо, що я є свідомий хто я і що я себе віднайдю, завдяки українському організованому середовищу, з браку якого багато з нашої молоді відійшло й засимілювалося в середовищі польському. Мої батьки, які приїхали з Бескидів, мають ще зв'язок зі своїми земляками, а я, щоб не забути про свою країну, щороку їду, як до свого дому, до свого села Берізки, над Соліною, де вродився мій батько. Я хотів би там повернутись й осісти напостійно. Багато тепер так і робить, хоч дех-

(Закінчення на стор. 3)

Іван Фур

ЯК В УКРАЇНІ СВЯТКУВАЛИ 100-ЛІТТЯ НАРОДИН ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Ювілейні святкування 100-ліття народин Тараса Шевченка в Україні в 1914 році була величавими маніфестаціями національної свідомості народу, тоді під російською й австрійською окупаціями українських земель. В тому часі 85 відс. української етнографічної території з 30-ма мільйонами українського народу були в кордонах Росії, а Галичина, Буковина і Закарпаття в кордонах Австрії.

Російська адміністрація стало стосувала брутальний тиск. Переслідувано українську мову, шкільництво, культурно-освітню працю, яка була під постійним наглядом жандармерії. Число українських послів до Державної Думи обмежено до семи осіб. Шовіністичні російські чорносотенні кола переслідували всякі прояви українського вияву.

Натомість в австрійській займанщині, на відносно ліберальних законах конституції, українці мали можливість провадити боротьбу з поляками і мадярами за виборчу і аграрну реформу, українське шкільництво, справедливу участь в адміністрації. В тому напрямі українці мали успіхи в шкільництві, культурно-освітній товариства — „Прогресс“, руханкові товариства „Січ“, „Соколи“ кооперативи і інші.

У 1908 році на намісника Галичини графа Потоцького, польського шовініста у Львові, виконано атентат. У боротьбі за український університет у Львові згинув від кулі польський студент-шовініст студент українець Адам Кошко.

Світські і духовні провідники народу докладали великих зусиль, щоб піднести в народі національну свідомість, збудити національну гордість.

Росіяни з поляками штучно підтримували й поширювали москвофільство серед нашого народу. Багато

священників стали москвофілами, баламутили селян і молоді посяблявали український самостійницький рух і одностайний національний фронт. Такий був стан на українських землях у століття народин Тараса Шевченка.

У Києві міська рада організувала окремий комітет для переведення ювілейних святкувань. В програму святкувань входили, панакіди, святочні засідання, концерти, посвячення площі під будову пам'ятника Тарасові Шевченку, назва однієї з крашних вулиць іменем поета, відкрити і доповіді про Тараса в школах та спеціальні видання творів поета. У Катеринославі (тепер Дніпропетровськ), міська рада ухвалила побудувати пам'ятник Тараса, організувати при міській бібліотеці Шевченківський відділ, назвати іменем Тараса один із міських садів і поставити там бюст поета. У Катеринославі, тут створено стипендіальний фонд ім. Тараса Шевченка і в Новоросійську поставлено одну з крашних шкіл і вулицю назвати іменем Тараса, поставити погруддя поета в царському саду, видати „Кобзар“ і роздати його ученикам. Великі приготування переведено в Одесі, Миколаєві, Кам'янці Подільському й багатьох інших містах України, також в Петербурзі і Москві.

Та серед тих широких приготувань українського народу ювілейних святкувань 100-ліття народин Тараса Шевченка несподівано, як грім з ясно неба, прийшла заборона російського уряду такі святкування відбудувати. Міністер внутрішніх справ Маклаков видав цю заборону на цілій території Росії. Найвища влада Православної Церкви, Святейший Синод заборонив служити панакіди по Шевченку, а начальник Київської округи заборонив доповіді і гутірки про Тараса по школах. Київський губернатор особисто підлинував, щоб перервати всі приготування до ювілейних святкувань.

Безправна заборона відзначувати пам'яті найбільшого поета українського народу обурювала весь народ, представники якого внесли до уряду протести. За винятком чорносотенних російських і польських часописів, всі видатні часописи світу натаврували некультурну і нелегалу заборону російського уряду. У Державній Думі відбулися дебати, які причинилися до української пропаганди в світі бильше, чим це могли б зробити спокійно передані святкування. Підтримали українці в боротьбі за їхні права, мову і культурну автономію князь Гальвані з партії російських поступовців, який вніс нагальний запит до міністра внутрішніх справ, — на якій основі він видав

заборону? „Шевченкові й тепер не хочуть простити, — сказав він, — що Шевченко писав рідною мовою рідного народу. Противники святкувань пам'яті Шевченка вказують, що він політично був „неблагонадійний“. Але як може великий поет, що живе в часах гніту, рабства і людських переслідувань не писати неблагонадійно? Правительство забороняє навіть православному духовенству правити панакіди по Тарасові. Наскільки таке розпорядження відповідає духові християнської релігії, про це нехай судять представники Церкви...“

Посол Мільков з російської Демократичної партії став в обороні загарбаних прав українського народу. Свою промову закінчив: „Дайте українському народові шкільну рідною його мовою, дайте права українській мові в судах та урядах, дайте свободу розвитку українським товариствам, газетам і видавництвам, то не маєте чого боятися бунту в Україні... бунт це протест проти неволі. Ви нарікаєте, що тепер український рух захопив тисячі, а я вам повідаю, що він захопить мільйони, а тільки від розуму уряду залежить чи він буде звернений проти держави чи ні...“

Посол Петро Мерцій, селянин з київщини, говорив про велику любов українського народу до Шевченка... Можна не дозволити народові просвіщатися, закрити бібліотеки і просвітні товариства, можна заборонити відкриття пам'ятника Тарасові у Києві, та ніяка людська сила не може заборонити народові любити того, кого він обожує... я іменем українського народу кличу: дайте нам можливість співати і плакати рідною мовою. Дайте нам свободу любити і шанувати батька Тараса...“

Гарну і довгу промову в обороні ювілейних святкувань вилослює провідник російської поступової партії Рудчєв... „Треба зрозуміти, що ідей багнетами не проб'єш... Українцям Шевченко дорогий не менш, як полякам Міцкевич, або росіянам Пушкін... як викликає в українців ці почування, що їх заборона святкування Пушкіна викликала б у нас... Сором для тієї країни в котрій громадяни говорять не мовою рідної матері, але примушений говорити чужою... Сором цій країні в котрій забороняється свободний поклін правді і справедливості... Нехай не буде сказано про російську репрезентацію, що вона рівнодушно віднеслася до цієї справи та не натаврувала цієї національної безсоромності...“

Продовження буде.

Д-р ЄВГЕН ОЛЕНКО

ануричні хвороби

приймає у Квінсі і виїжджає на виклики додому

ДЕНТИСТ ОЛЬГА ОЛЕНКО

Профілактика хвороб і зубів. Лікування і протезування. Косметична стоматологія. Приймається тільки за попереднім домовленням

Адреса у Мангеттені
ROCKEFELLER CENTER
630 5th Ave., Room 1803
New York, N.Y. 10020

Адреса у Квінсі
105-37 64th Avenue
Forest Hills, N.Y. 11375
(718) 459-0111

„Віщували...“

Закінчення зі стор. 2.

своїми традиціями. Батьки наші хотять, щоб ми йшли тим самим шляхом, яким вони йшли і йдуть тепер і тому дають нам радо гроші

на подорожі на проби хору, чи спільні українські зустрічі молоді. Тому й виїжджаємо громадно до гір Бескиду й наших колишніх поселень.

Очевидно, хоч маємо це саме шкільне виховання, що молодь польська й те саме бажання працювати суспільно й науково, то все таки не хочемо втратити того, що нам передали для збереження наші батьки. Коли кажу явню, що я українське, — каже Я. Душкевич, — то це викликає подив і за таке були випадки пімсти. Але тепер стає чимраз краще й такі мистецькі з'єднання як:

„Журавлі“, „Лемковина“, „Осолов'яни“, мішаний хор молоді у Кошаліні й Камерний хор молоді у Варшаві роблять велику роботу в напрямку освідомлення української молоді, хто вона є, з яких походить батьків та які в них культурні цінності, що викликають подив серед поляків та інших народів, де вони виступали та імпонували своєю організованістю та складом праці у вияві цих культурних цінностей. Коли українці мають таку молодість, то вони заслуговують на велику пошану і такий народ не згинє.

Лібертаріанські...

(Закінчення зі стор. 2)

голод в Україні, і додає: „Гулаг прийшов перед Авшвицом“, та ще й у мирний час! Нольте уважає, — пише Райко, — що, якби не було масакри цивільного населення в совєтах, протягом десяти років перед вибухом Другої світової війни, мабуть не було б голоду жидівського.

Як можна було побоюватися... сподіватися, на Нольте посилалися атаки від жидів та лівих елементів, — пише Райко. Під натиском Ізраїльської Фундації Науківих Дослідів відтягнула грошовий приділ, що був призначений для ученого і його пляновану лекцію в Оксфорді відкликано, підпалено його авто в Берліні і т. д.

Ралф Райко, згадує про те, що ряд інших авторитетних і визнаних у світі авторів висловлювали думки, подібні до Нольте. Роберт Конквест сказав: „Для підсовєтських громадян Колима є таким самим жахливим словом, як для жидів Освенцим“. Пол Джансон, автор багатьох книг і сам Юдофіл, писав, що нацисти копіювали совєтську систему концентраційних таборів, і він же порівнював український голодовий голокост до жидівського голокосту. На думку Джансона: „Гітлерівська остаточна розв'язка має свій поча-

ток не лише в гарячковому умі Гітлера, але також у (совєтській) колективізації селян“. Нік Еберстатт, експерт совєтської демографії, вважає, що Совєтський Союз є не лише першою державою — вбивцем, але він став моделлю для інших. Райко цитує лист Бертранда, британського ученого і пацифіста, що Рассел писав до леді Оттолін Морель у 1920 році, після своєї візиту до Росії: „Большевизм — це тиранська бюрократія і шпигунська система, що є більш детально розроблена і більш жахлива як за царів, та із зухвалою і бездушною „аристократією“, що складається з американських жидів“. На думку Райка, який сам є, здається, жидівського походження, опінія Расселя була помилковою.

Обговорюючи злочини альянтів, Райко, який обмежив себе виключно європейським театром війни, згадує масакру цивільного населення британськими та американськими бомбами, що в результаті дало 600 тисяч загиблих та нечуване знищення культурних пам'яток в Європі. Британський генерал Дж. Ф. Фуллер називав це бомбардування „огидною різницею, що навіть засоромила Б Атилу“. Коли у 1943 році проголошено „Плян Моргентау“, на підставі котрого Німеччина мала б стати „аграрною країною“, на зразок недорозвинених країн Третього світу чи гітлерівський уряд використав це для пропаганди (хоч цей плян не був, на щастя, альянтами зреалізований), а Геббельс мав аргумент проти американців, назвавши Плян Моргентау „Жидівським пляном вбивства“.

Автор статті Р. Райко згадує також інші злочини „альянтів“, як наприклад, примусову репатріацію на певну смерть сотень тисяч вояків армії Власова та дев'яносто тисяч козаків, котрі навіть не були совєтськими громадянами, і то з родинами. Він іронічно каже: „Це також — заслуга Рузвельта і Черчіля“. Райко пригадує нам, що шістьдесят мільйонів східних німців були вигнані з їхніх прадідівських земель і що в процесі цього вигнання згинувло два мільйони людей. Ані О-Гаре МакКормік, тодішня кореспондент-

ка „Нью Йорк Таймсу“, порівнювала це виселення до нацистських злочинів, а американський журналіст Генрі Чемберлін назвав вигнання німців „одним з найбільш варварських вчинків у історії Європи“. Після всіх тих злочинів, що їх вчинили західні демократії, їхнє обурення на недавні події в Бейджінгу (в Китаї) звучать дуже по-фарисейському. Райко кінчає свою статтю словами: „У цьому столітті всі великі держави були державами-вбивцями у більшій або меншій мірі. Немає сенсу відокремити одну масову жорстокість історично і морально і концентруватися на ній цілковито, виключаючи всі інші“.

Табу проти правди усуваються дуже повільно і дуже болісно, про що ми знаємо.

Ми пам'ятаємо, що ще недавно, під жидівським натиском, Департамент освіти у стейті Нью Йорк, у підручнику для середніх шкіл, не дозволив помістити інформації про штучний голод в Україні в роках 1932-33, разом із інформацією про жидівський голокост, хоч заголовком цього проекту було „Вчення про голокост і геноцид“. Шойно протести українців та підтримка деяких стейтських законодавців головною асамблеєю Вільяма Ларкіна, переконана Департамент освіти, що треба, прийняти видати особний том про голод-геноцид в Україні та про переслідування українців совєтами. Цим разом із інформацією про Україну приміщено також опис геноциду в Камбоджі.

Якщо йде про нас, українців, то речі, про які говорив Ралф Райко, нам давно знайомі, але факт, що ця стаття появилася у „лібертаріанському“ журналі, який репрезентує „вишуканих“ читачів, поклонників доктрини „Laissez Faire“, вказує на те, що американська інтелектуальна еліта починає прозирати. Приказка каже: „ліпше пізно як ніколи“, бо, як казали старинні римляни, „історія є вчителькою життя“. Чимала заслуга у цій зміні є по стороні Хрущова, який першим розвинув Сталіна і його злочинних побратимів, а Горбачова через його гласність.

В СРУСАЛИМИ БУЛИ заарештовані за підбурення американських візних віз четверо ізраїльтян, які працюють в амбасаді ЗСА. Як сказано в заяві амбасад, поліція вважає, що у злочинній змові не брав участі ніхто з американського персоналу. Амбасада негайно ввела нові правила, які повинні попередити повторення зловживань з візами. Злочинці викрадали в амбасаді бланки віз і печатки і підбурювали не іміграційні, а тимчасові візи, які видаються ізраїльським туристам і промисловцям, що відвідують ЗСА. Покупцями фальшивих віз були ізраїльські громадяни, яким тяжко було б дістати дозвіл на виїзд у ЗСА у зв'язку з судимістю або з інших причин. Американська амбасада відмовилася назвати імена заарештованих.

Наукове Товариство ім. Шевченка в Нью Йорку

запрошує Членів й Українське Громадянство

на ДОПОВІДЬ на тему:

НАУКА ПСИХОЛОГІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ РАДЯНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ У МИНУЛОМУ ДЕСЯТИЛІТТІ ТА ЇЇ ПЕРСПЕКТИВИ НА МАЙБУТНЄ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ПЕРЕБУДОВИ

яку виголосить

Іван Головінський

професор Ратгерського Університету

що відбудеться

у суботу, 23-го вересня 1989 р. о год. 5-й вечора в домі НШТ, при 63 Четверта авеню в Нью Йорку між 9-ою і 10-ою вулицями

11-ий 3'ї34

ЗАЛЬЦБУРЗЬКОЇ ГІМНАЗІЇ

відбудеться

в днях 6-го, 7-го і 8-го жовтня 1989 року на Оселі УНСоюзу СОЮЗІВКА, Кергонксон, Н. Й.

Приміщення просимо замовляти:

Ukrainian National Association Estate
Foordmore Road, Kerhonkson, N.Y. 12446. Tel.: (914) 626-5641

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Союз Українок Америки 86-й Відділ в Ньюарку

запрошує Вас з родиною на

СВЯТОЧНЕ ПРИЙНЯТТЯ

з нагоди

25-ЛІТНЬОГО ЮВІЛЕЮ ВІДПІЛУ

яке відбудеться

в неділю, 24-го вересня 1989 р. о год. 2-й по пол.
Berkeley Plaza, 735 Springfield Ave., Berkeley Heights, N.J.
Вступ: \$25.00 від особи

Зголошуватися до 20-го вересня телефонічно (201) 375-8005

64-ий Відділ Союзу Українок Америки в Нью Йорку

запрошує гостей та членів СУА на

РОЗПОВІДЬ

Христі Навроцької
„ЯК Я БАЧИЛА УКРАЇНУ“

Розповідь з прозірками відбудеться

в суботу, 23-го вересня 1989 р. о год. 6-й вечора в залі Українського Спортивного Клубу при 122 Другій Авеню в Нью Йорку

Увага!

Від п'ятниці, 15-го вересня КВИТКИ

на ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ/Хору ДУМКА
17-го вересня 1989 року

ПРОДАВАТИМУТЬСЯ ТІЛЬКИ

в AVERY FISHER HALL BOX OFFICE

64th Street and Broadway, New York City (212) 362-1911
or call: CENTER CHARGE (212) 874-6770

За посередництва ГЕНРІ МІХАЛЬСЬКОГО

УКРАЇНСЬКИЙ КАМЕРНИЙ ХОР (З ВАРШАВИ)

ЯРОСЛАВ ПОЛЯНСЬКИЙ — диригент
РОМАН ГАВРАН — співак-композитор

КОНЦЕРТОВЕ ТУРНЕ по ЗСА і КАНАДІ

що його спонзорує

Український Народний Союз і Комітет Українців Канади

Вересень 21 — Жовтень 17, 1989

МОНТРЕАЛЬ, Кве.	Четвер, 21-го вересня, 7:30 веч.
Auditorium Rosemont High, 3737 Beaubien East
ОШАВА, Онт.	П'ятниця, 22-го вересня, 7-ма веч.
St. George's Heritage Centre, 38 Jackson Ave.
ГАМІЛЬТОН, Онт.	Субота, 23-го вересня, 7:30 веч.
Delta Secondary School Aud., 1284 Main St. E.
ТОРОНТО, Онт.	Неділя, 24-го вересня, 3-тя і 7-ма веч.
Metro Toronto Convention Centre Theatre
255 Front St. W.
РОЧЕСТЕР, Н. Й.	Середа, 27-го вересня, 7:30 веч.
Eastridge N.S. Aud., 2350 E. Ridge Rd.
БАФАЛО, Н. Й.	Четвер, 28-го вересня, 7-ма веч.
McKinley H.S. Aud., 1500 Elmwood Ave.
ПАРМА ГАЙТС, Огайо	П'ятниця, 29-го вересня, 7:30 веч.
Valley Forge H.S. Aud., 9999 Independent Blvd.
ВОРРЕН, Миш.	Субота, 30-го вересня, 7-ма веч.
Fitzgerald H.S. Aud., 23200 Ryan Rd. & 9 Mile Rd.
ЧИКАГО, Ілл.	Неділя, 1-го жовтня, 5-та веч.
Lane Tech H.S. Aud., Western Ave. & Addison St.
С. БАВНД БРУК, Н.Дж.	Четвер, 5-го жовтня, 7:30 веч.
Ukrainian Cultural Center, 135 Davidson Ave.
Квитки до набуття в Українському Культурному Центрі, тел. 356-0090, або при вході годину перед початком концерту. Інформації: Іван Лишик, тел. 356-0090
БОСТОН, Масс.	Субота, 7-го жовтня, 7:30 веч.
West Roxbury H.S. Aud., 1205 VFW Parkway
НЬЮ ЙОРК, Н. Й.	Неділя, 8-го жовтня, 2:30 по пол.
Hunter College Aud., 69 St. (bet. Lexington & Park)
Квитки: Арка, 26 1st Ave., tel. (212) 473-3550
Сурма, 11 E. 7th St., tel. (212) 477-0729
Молоде Життя, 304 E. 9th St., tel. (212) 673-9530
Twardowski Travel, 18 St. Mark's Pl., tel. (212) 475-5583
або при вході годину перед початком концерту
КЛИФТОН, Н. Дж.	Неділя, 8-го жовтня, 7:30 веч.
Clifton Senior H.S. Aud., 333 Colfax Ave.
Квитки: в Українському Центрі, 240 Hope Ave., tel. (201) 779-4017
Boczniewicz Travel Serv., 10 Bottany Village Sq. W., Clifton, N.J., tel. (201) 478-3826
або при вході годину перед початком концерту
КЕРГОНКСОН, Н. Й.	Вівторок, 10-го жовтня, 7:30 веч.
Середа, 11-го жовтня, 7:30 веч.
Союзівка — Ukr. Nat'l Assn. Estate, Foordmore Rd.
Квитки до набуття в крамниці
Інформації (914) 626-5641
ЮНІОН, Н. Дж.	Четвер, 12-го жовтня, 7:30 веч.
Kean College — Wilkin Theatre, Morris Ave.
Квитки: „Дніпро“, 698 Sanford Ave., Newark, N.J. tel. (201) 373-8783
або при вході годину перед початком концерту
ЙОНКЕРС, Н. Й.	П'ятниця, 13-го жовтня, 7:30 веч.
Saunders H.S. Aud., 145 Palmer Rd.
Квитки: Dunwoody Travel, 771-A Yonkers Ave., tel. (914) 969-4200
Elm Liquor Store, 126 Elm St., tel. (914) 963-0044
Lemko Hall, 556 Yonkers Ave., tel. (914) 969-3954
або при вході годину перед початком концерту
ФІЛАДЕЛЬФІЯ, Па.	Субота, 14-го жовтня, 7-ма веч.
Northeast H.S. Aud., Cottman & Algon Sts.
Квитки: Dora — Kosmos — Ducelewycz — Hanusey — Fantazia
або при вході годину перед початком концерту
ГАРТФОРД, Конн.	Неділя, 15-го жовтня, 3-тя по пол.
Bulkeley H.S. Aud., 300 Wethersfield Ave.
Квитки: СУМА, 961 Wethersfield Ave., tel. (203) 146-6955
Інформації: Володимир Василенко, tel. 644-2729
СИРАКЮЗИ, Н. Й.	Вівторок, 17-го жовтня, 7-ма веч.
Fowler H.S. Aud., 227 Magnolia St.
Квитки: Ukr. Nat'l Home, 1317 W. Fayette St. tel. (315) 478-9272
або при вході годину перед початком концерту

ОЛЕКСАНДЕР ХОМЯК

КООПЕРАТОР І ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ

народжений 23-го серпня 1906 року у Львові,

помер 12-го вересня 1989 року у Гамільтоні, Канада

ПОХОРОН відбудеться в понеділок, 18-го вересня 1989 року з церкв св. Миколая,
280 Melvin Street, Hamilton, Ont., Canada L8H 2K2

РОСТИСЛАВ Л. ХОМЯК, син
МАРТА БОГАНЕВСЬКА-ХОМЯК, сина
ТАНІА І ТЕОДОРА ХОМЯК, внуки
1802 Rupert Street, McLean, VA 22101

ІРИНА КРАВЦІВ, сестра з чоловіком РОМАНОМ і родиною

СВЯТОСЛАВ ФЕДЕРЧУК, племінник з родиною

Увага!

Пам'ятник...

(Закінчення зі стор. 1)

тоні і з виразом чернечої навіженості, відвідувачі охрестили „Єзуїтом“). Чи не надто спрощене, побутове, приземлене розуміння національного генія України, найвеличнішої духовної епохи її новітньої історії?!

П. Романюк вважає висвітлені проєкти не дуже вдалим, щоб нехай бралося за побудову пам'ятника, особливо у Львові, де особа Кобзаря оповита найвищим пієтизмом і де поставлення пам'ятника пов'язують з національним відродженням. Народ чекає „апостола правди і науки“, який став символом нації. Обласна газета „Вільна

Україна“ повідомила, що оскільки жоден з представлених на конкурс проєктів не відповідає повною мірою вимогам мистецтва щодо якості, то першої премії вирішили не присуджувати. Авторські групи, праці яких удостоєні другої і третьої премій, згідно з угодами, укладеними з міністерством культури УССР, працюватимуть над удосконаленням своїх проєктів до 30-го грудня ц.р., після чого буде зроблено остаточний вибір пам'ятника для Львова.

Редакція газети „Культура і життя“ закликає все ж не поспішати зі спорудження пам'ятника, а продовжити конкурс, залучивши до нього ширше коло мистців, в тому числі й закордонних.

РІК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ПІДТРИМУЙМО УКРАЇНСЬКЕ ШКІЛЬНИЦТВО!

Ідучи назустріч заклякві Світового Конгресу Вільних Українців проголошення 1989 року Роком Української Мови, Шкільна Рада звертається до всіх українських громад ЗСА подбати про організування рідної школи або курсів українознавства, а існуючим подати руку допомоги. Нехай не буде ні однієї української родини, дітей якої не було б в українській школі. Нехай кожна українська організація подбає про існування рідної школи у своїй громаді. Нехай ні одна українська церква не залишиться осторонь цієї великої справи.

Шкільна Рада для допомоги батькам подає список існуючих шкіл і прізвища їхніх директорів або голів опікунських установ:

1. Асторія, Н.Й. — Марія Нестерчук,
2. Балтимор, Мд. — Іван Корж,
3. Бостон, Масс. — Ігор Микита,
4. Баффало, Н.Й. — Ніля Стецьків,
5. Вашингтон, Д.К. — Марія Юрчак,
6. Виппани, Н.Дж. — Євген Федоренко,
7. Ватерліт, Н.Й. — Микола Філь,
8. Гартфорд, Конн. — Марта Кузьмович,
9. Дітройт, Миш. — Ярослав Березовський,
10. Джерзі Сіті, Н.Дж. — Доза Дубей,
11. Йонкерс, Н.Й. — Оля Рудик,
12. Кергонксон, Н.Й. — Стефанія Барановська,
13. Клівленд, Огайо — Вірослава Кость,
14. Лос Анджелес, Каліф. — Оля Самокіш,
15. Ньюарк, Н.Дж. — Хризанта Гентиш,
16. Нью Гейвен, Конн. — Мирон Мельник,
17. Нью Йорк „Самопоміч“ — Ольга Кекіш,
18. Нью Йорк СУМА — Павліна А. Данчук,
19. Пассейк, Н.Дж. — Стефанія Квасовська,
20. Рочестер, Н.Й. — Петро Лещинський,
21. Савт Бавил Брук, Н.Дж. — Олексій Шевченко,
22. Сиракузи, Н.Й. — Ганя Гришак,
23. Трентон, Н.Дж. — о. Василь Макух,
24. Філадельфія, Па. „Р.Ш.“ — Мірослава Гил,
25. Філадельфія, Па. „НУШ“ — Ігор Шперналь,
26. Фінікс, Аріз. — Христина Бойко,
27. Чикаго, Іл. „Р.Ш.“ — Надія Скорин,
28. Чикаго, Іл. „св. Йосифа“ — Ірина Дмитерко,
29. Ютика, Н.Й. — о. Богдан Смик.

Закордонна...

(Закінчення зі стор. 1)

гордості за свою національну незалежність. Нас же жорстоко переслідували. Вся наша інтелігенція була знищена“.

Під час з'їзду Л. Лук'яненко очолював найбільш радикальну групу, вимагаючи повного відділення України від Росії. Однак такі настрої не отримали підтримки більшістю, котра виступає за створення такої ситуації, в якій українці відчували б перевагу свого становища на території України.

П. Міллер відзначив, що делегати бурхливими оваціями зустрічали кожну промову, у якій була вимога усунути Щербинського. У зв'язку з цим Міллер висловив подив, що Гербачов до цих пір терпить „геронтократа брежнєвської епохи“ і сам приходить до висновку, що очевидно кремлівський лідер хоче будь-якою ціною утримати Україну в складі СРСР як і всю владу Москви над республікою. Проте будь-яка ціна може виявитись надмірною. У п'ятницю, 8-го вересня, у зв'язку з з'їздом НРУП, у Києві відбулася нарада керівників республіканського КГБ й МВД, на якій обговорювалися „заходи для можливого припинення антисовєтської діяльності неформальних груп“. Два тижні перед цим у навчальних військових таборах під Києвом відбулися вправи можливих дій військових спецчастин при розгоні демонстрацій.

З погромною промовою виступив минулої п'ятниці Стор Лігачов під час своєї поїздки до міста Фрунзе. Він вимагав „рішучих заходів для забезпечення стабільності в країні“. Лігачов, правда, назвав ці заходи „політичними“, однак, як пригадає Міллер, свого часу політичними акціями називалися і сталінські репресії, розкуркулення та боротьба з „ворогами народу“.

Особливу увагу на з'їзді НРУ в Києві привернула промова одного з лідерів польської „Солідарності“ Адама Міхніка, який закінчив свою промову словами: „Хай живе демократична, справедлива, вільна Україна“.

Але не тільки „Вашингтон Пост“ і „Лондон Таймс“ призначили багато місця подіям в Україні, а зокрема з'їздові НРУП. Бо коли ці газети подали звіт про свої кореспондентів про з'їзд НРУП 10-го і 11-го вересня, то канадський щоденник „Глоб енд Мейл“ подав вістку вже в п'ятницю, 8-го вересня ц.р., широко й цікаво розповідаючи про те, що існує відкрита боротьба поміж організаціями та прихильниками НРУП й заскорузленими комуністичними лідерами України. Ця ворожнеча, сягає таких розмірів, що офіційні засоби масової інформації в республіці ледве спромоглися на невеличкі замітки про цю важливу подію для України, що відбулася в Києві.

Другий торонтонський щоденник „Торонто Стар“ вже в своєму числі з 10-го вересня не тільки що поінформовав про з'їзд НРУП, але, звертаючись до українських співгромадян, перевірив розмов з ними про те, як саме вони задіяються на ці події в Україні? Свої інтерв'ю провела газета з президентом СКВУ Юрієм Шимком та іншими громадськими діячами.

Щоденник „Вінніпег Фрі Пресс“ подав обширно про стремління організаторів НРУП, зазначаючи важливість України для цілого СРСР і проблеми пов'язані з тим. Натомість ньюйоркський щоденник „Нью Йорк Таймс“, щось на зразок соавтської преси, обмежився тільки до невеличкої замітки про події, що відбулися останніми днями в Києві. Все ж такі закордонні преса і деякі телевізійні мережі, як ТНТ, каблєва і Сі-Бі-Ес куди обширніше заговорили про події в Україні.

Обширний коментар про з'їзд подав також щоденник „Кришен Саєнс Монітор“ в числі з 11-го вересня ц.р.

ІВАН ДЕМ'ЯНЮК ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ:

“ВИЗАСУДИЛИ... ЛЮДИНУ ЯКА Є ЗОВСІМ НЕВИННА; НЕВИННА ОСОБА.”

“Я НЕ Є ІВАН ГРОЗНИЙ І НАЙСПРАВЕДИЛИВІШИЙ СВИДОК Є САМ БОГ ЯКИЙ ЗНАЄ ЩО Я НЕВИННИЙ.”

“МЕНІ ЦЕ НЕ НАЛЕЖИТЬСЯ. Я НЕВИННИЙ, НЕВИННИЙ, НЕВИННИЙ — І БОГ Є МЕНІ СВИДОМ.”

ТОМУ ЗВЕРТАЄМОСЯ З ПРОХАННЯМ: ДОПОМОЖІТЬ ЗАХИСТИТИ НЕВИННУ УКРАЇНСЬКУ ЛЮДИНУ СВОЇМИ МОЛИТВАМИ ТА ФІНАНСОВИМИ ПОЖЕРТВАМИ — ПОДАЙМО БРАТНЮ РУКУ КОНЕЧНОЇ ДОПОМОГИ...

СВОЇ ПОЖЕРТВИ ПРОСИМО СЛАТИ НА АДРЕСУ:

THE JOHN DEMJANUK DEFENSE FUND
P.O. BOX 92819
CLEVELAND, OHIO 44192

Любов землю і її красу

Пам'яті сина Волині інж. Ф. Онуфрійчука

Про Федора Онуфрійчука, що помер вночі з неділі на понеділок Великодніх Свят, 1-го травня ц.р., у Вінніпезі, не знайдемо багато вісток з його життя. В замітках до його книг — по кільканадцять рядків, а в „Довіднику“ д-ра М. Марунчака подані лише основні дані з його життя. Вони такі:

Потомок козацького (по батькові) і боярського (по матері) родів, Федір Онуфрійчук побачив світ 17 лютого 1908 р. в Дубечному на Волині і цим наче зв'язав себе назавжди з тією областю України. В Рівному закінчив середню, в Люблін високую освіту, що її доповнював потім ще студіями в Українській Технічній Господарській Академії в ЧСР. Садовод, інженер-агроном, асистент-професор, дослідник та лаборант-експериментатор Ботанічного Інституту у Франкфурті (Німеччина) і Хліборобського факультету Манітобського університету у Вінніпезі, дипломант Високої школи Паркового Мистецтва в Дес Моїнс (ЗСА) та член Італійської Академії Прикладного Мистецтва, — з такими формальними документами й відзначеннями пройшов Федір Онуфрійчук шляхи твердого життя і праці від рідної Люблінщини через Німеччину й Італію до Канади, де від 1959 р. працював парковим архітектором в Йорктоні, Саск., та лектором біології й генетики в Коледжі св. Андрея у Вінніпезі. І там і тут вроджене глибоке відчуження краси, зокрема краси природи, виявилось у Ф. Онуфрійчука ще в окремий спосіб: він став писати оповідання та записувати свої помічання і досліди, а любов до всього рідного пробила в ньому колекторський зміст, що й оформив згодом у хаті нашого Федора справжній та високоакційний хатний музей з творами мистецтв і старовинним зброєм. Добре виданий довідник цього свого музею, з кольоровими ілюстраціями, може бути доказом, як Ф. Онуфрійчук любив цю ділянку.

На тому відтинку, — колекціонерства та книголюбства, ми з Федором Онуфрійчуком стали друзями і він не раз обіцяв мене взяти колись до своєї хати та показати мені прибираним, але так і не довелося. Мені тільки приємно, що, скориставшись з пригаду на постійний побуд до Вінніпегу, я запросив Федора до читальні „Провісїт“ з рефератом про Йорктон та українців Саскачевану, що він і виконав зразково, — він був добрий і цікавий доповідач та зокрема для цього свого викладу виконав малу нашу поселення в Саскачеванській провінції, яка є досі в моєму архіві дорогою пам'яткою про нього.

Але мене зацікавила уже після смерті Ф. Онуфрійчука його письменницька спадщина. Угадка про нього повторювалася постійно цифра „22“ книжки пера покійного, у мене було 13 його книжок з автографом, і я хотів конче зробити повну лїсту його публікацій. Довелося трохи потрудитися, але такий список я таки зробив і це буде мабуть, бібліографія його книжкових видань — зрештою здебільша виданих властими коштами, добре оформлених з технічного боку та багатих на цікаві й рідкісні ілюстрації. Ще цікаво: у своїй специфіці, — в ботаніці та рослиннознавстві, — Федір Онуфрійчук оригінальний дослідник, а його книжка „Світ рослин у творах Т. Шевченка“ (Вінніпег, 1961, 52 сторінок, накладом автора) є чи не єдиною такою студією в нашому Шевченкознавстві.

А в тім, з 22-ох книжок нашого автора 10, присвячені основному його фахові, тобто рослиннознавству, і перша з них „Поступове садівництво“, була надрукована ще в 1925 році в Луцьку, коли автору було 19 літ. П'ять чергових праць покійного — це його поклін Українській Православній Церкві, який він був вірним відданим сином, ще чотири — англійською мовою і три — особистого характеру.

П'ять публікацій Ф. Онуфрійчука обмежені своїм засягом та тематикою до середовища Української Православної Церкви в Канаді і навіть якщо доповнюють загальну історію українців у Канаді, не мають вони, на наш погляд, загальноукраїнського чи загальнонаукового значення. Навпаки, Ф. Онуфрійчук зійшов ними з позиції науковця-дослідника більшого формату до ролі літописця, до того ж емоціонального, — і напевне українська наука була б скористалася більш, якби він був присвятив час і зусилля тематичі, з якої починав свою науково-публіцистичну діяльність.

Цікавою є „Музейна збірка українських народних скарбів“ (Йорктон, 1981, накладом автора, 56 сторінок) з кольоровими ілюстраціями та такою ж іконою Пречистої на обкладинці, все зі збірок Ф. Онуфрійчука. Це останнє видання, — може найбільш цікаве для бібліографії покійного. Це справді те найцінніше з його небуденної особовості, що він носив і беріг у душі та серці і що ще раз показує, як любив він Україну і свій український народ. На чужині, в далекому від своєї дорогої Волині канадському місті Йорктоні, Ф. Онуфрійчук намагався, не жалюючи зусиль та коштів, зберегти те найдорожче з рідної старовини та культури, що знайшлося в орбіті його зацікавленості, — і з того згодом виростає багата та цінна збірка, якій може позавидувати кожний наш музей у вільному світі. Цією своєю збіркою покійний дорожив так, як і найдорожчим та найближчим з рідних: дружиною Людмилою та сином Романом.

Вже самі заголовки публікацій Ф. Онуфрійчука вказують, яка й тематика: є праці чисто наукового характеру, є наче підручник паркової архітектури, фавіх цем і знавцем якої був автор, є цінна праця про сільську округу Мікадо у Саскачевані, що стала, — не зважаючи на свою китайську назву, — одним зі зразкових українських поселень на Заході Канади. Книжка сильно ілюстрована цікавими й небаченими ілюстраціями з життя і побуту цих наших піонерів. Аж дивно, як і стиль Федір зміг роздобути. І наразі четверта англійська книжка нашого автора — це оповідання.

Федір Онуфрійчук був справжнім науковцем-дослідником з літературним хистом й відданим своїй культурі та працьовитим співтворцем життя своєї спільноти. І коли смерть забрала його з вінніпезької української громади та близького йому волинського побратимства, Вінніпег і волинські організації відчували втрату його так боляче, як відчували її найближчі — дружина Людмила, що її покійний присвятив свою книжку „Харчові рослини — друзі людей“, та дорогий його серцю син Роман. Ім не забути чоловіка і батька, а українській спільноті й українській науці зокрема не дозволять забути ніколи книжки Федора Онуфрійчука, пилені умом і серцем цього небуденного сина Волині.

Анатоль Курдилик

Маємо на складі нову книжку

David R. Marples:

THE SOCIAL IMPACT OF THE CHERNOBYL DISASTER

в англійській мові

Видання Ст. Мартін Прес, Нью Йорк, 1988, друковано у Великій Британії, стор. 317. Тверда обкладинка, 35.00 дол., м'яка 15.00 дол.
Автор подає докладний огляд наслідків найбільшої світової ядерної катастрофи, використовуючи інформацію із дослідів під час своєї поїздки до УССР в 1987 році. Мешканці штату Нью Джерсі зобов'язані 6% продажного податку.

Svoboda Book Store

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

MARK COMPANY
ESTABLISHED 1901
26 First Avenue
New York, N.Y. 10009
Tel.: (212) 473-3550
Всі шкільні книжки просимо замовляти в АРЧ. Ми експертні книжники ВСІХ виданців. Одержите на слідуючий день після телефонічного замовлення.

ВІДИЩІЛИ

● ВІД НАС ●

АНАСТАЗІЯ БІЛАС, член УНС Відд. 120-го ім. св. Миколая в Алікіппа, Па., померла 18-го серпня 1989 року на 96-му році життя. Нар. 1893 року в Самборі, Україна. Членом УНС стала 1934 року. Залишила у смутку двох синів три доньки, 14 внуків і 21 правнуків. Похорон відбувся 22-го серпня 1989 року на цвинтарі Мавт Олівет в Алікіппа, Па. Вічна їй Пам'ять!

Е. Матіш, секр.

ОКСАНА ЧИКАЛЮК, член УНС Відд. 10-го Т-ва Українських Евангеліків у Філадельфії, Па., померла 28-го липня 1989 року на 71-му році життя. Нар. 1918 року в Рівному, Україна. Членом УНС стала 1969 року. Залишила у смутку сина д-ра Петра, доньку Галину Миклулич і Людмилу Крилову, невістку, двох зятів, 7 внуків та дашу родину на Україні. Похорон відбувся 31-го липня 1989 року в Вайдууді, Н.Дж. Вічна їй Пам'ять!

К. Хільченківський, секр.

МАРІЯ ПАНАСЮК, член УНС Відд. 350-го ім. св. Арх. Миколая в Стемфорд, Кт. померла 27-го липня 1989 року на 96-му році життя. Нар. 1893 року в Україні. Членом УНС стала 1924 року. Залишила у смутку двох доньок Аїну Саболь і Марію Титлу, 4-ох внуків і 10 правнуків. Похорон відбувся 29-го липня 1989 року на цвинтарі св. Івана в Даріні, Кт. Вічна їй Пам'ять!

Томас Фініш, секр.

СТАНІСЛАВ ОЛЕНИЧ, член УНС Відд. 379-го Т-ва ім. св. Юрія в Чикаго, Іл., помер 2-го травня 1989 року на 42-му році життя. Нар. 17-го серпня 1946 року в Німеччині. Членом УНС став 1952 року. Залишив у смутку матір Ірину і багато приятелів. Похорон відбувся 5-го травня 1989 року на цвинтарі св. Миколая у Варшаві, Вісконсин. Вічна йому Пам'ять!

Василь Семків, секр.

ІВАН САВКА, член УНС Відд. 292-го ім. св. Івана Хрестителя в Дітроїті, Миш., помер 1-го серпня 1989 року. Нар. 1924 р. у Дітроїті, Миш. Членом УНС став 1942 року. Залишив у смутку сестер Мері Ненсі, братів Геррі і Вілліама, сина Івана мол., і 7 племінників і племінниць. Похорон відбувся 4-го серпня 1989 року на цвинтарі св. Ядвіги в Дітроїті Гайтс, Миш. Вічна йому Пам'ять!

Стелла Федик, секр.

АНТІН ПАНАК, член УНС Відд. 78-го ім. св. Миколая в Мінерсвіллі, Па., помер 25-го червня 1989 року. Нар. 28-го травня 1922 року в Америці. Членом УНС став 1981 року. Залишив у смутку двох дітей. Похоронений в Генінгенс крематорії в Редлінг, Па. Вічна йому Пам'ять!

Мері Петрунцо, секр.

МИХАЙЛИНА ЧОРНА, член УНС Відд. 165-го ім. Тараса Шевченка в Толідо, Огайо, померла 1-го серпня 1989 р. на 83-му році життя. Нар. 1906 року в селі Будаїні, Зах. Україна. Членом УНС стала 1934 року. Залишила у смутку мужа Михайла, дочку Ольгу з мужем Карелтом, чотирьох внуків, трое правнуків і дві сестри. Похорон відбувся 4-го серпня 1989 року на цвинтарі Калларі в Толідо, Огайо. Вічна йому Пам'ять!

Марія Пелехата, секр.

ЙОСИФ С. ВІНЧЕ, член УНС Відд. 113-го в Деррі, Па., помер 4-го липня 1989 року на 76-му році життя. Нар. 2-го травня 1913 року в Лєтроб, Па. Членом УНС став 1966 року. Залишив у смутку дружину Марію. Похорон відбувся 7-го липня 1989 року на Ст. Роз Семетері в Броденвіллі, Па. Вічна йому Пам'ять!

Ф. Коземчук, секр.

HELP WANTED

ШУКАЄМО ЖІНКУ

до опіки над 2-ма малими дітьми і легкою домашньою працею. Просимо дзвонити після 6-ї години.

Тел.: (201) 857-2704

HELP WANTED

HOUSEKEEPER/COMPANION

Sleep in for elderly woman. 5 or 6 days. Must speak some English. Call (201) 761-6641

БАКАЦІЇ

БАКАЦІЇ в КАЛІФОРНІЇ

Пальм Спрінг — Сухий клімат
3-кімнатна хата \$600.00
1 самітний покіж \$300.00
Тел.: (1-213) 466-6663

REAL ESTATE

GLEN SPEY, NEW YORK
This picture perfect fieldstone & brick house fits magnificently on 6 ultra-secluded acres, beautiful woodwork inside, hardwood floors, 2 gardens, over 400 fronting trout stream, also 800 acre prefronting access. Our best listing, \$135K. HURRY!
REBER REALTY
Rte 97, Barryville, N.Y.
(914) 557-8600

Near ELLENVILLE, N.Y.

12 UNIT BUNGALOW COLONY

Casino on 11 acres. \$175,000.00.

ALEX RUTKOWSKI, BKR

(914) 434-1772

BUSINESS SERVICE

КРАМНИЦЯ "ICON"
продас: ІКОНИ, КОРАПИ, ПАМ'ЯТКОВІ РЕЧІ, напращає: ГОДИННИКИ І ЗОЛОТІ РЕЧІ. Маємо РАДІО, ВІДЕО НА УКРАЇНУ
230 East 14th Street
New York, N.Y. 10003

FUNERAL DIRECTORS

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
ЛУІС НАЙГРО — директор
Родина ДМИТРИК
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y. 10009
(212) 674-2568

UKRAINIAN NATIONAL FUNERAL SERVICE

Управа Українського Національного Цвинтаря-Пам'ятника та мавзолею полагодує всі справи пов'язані з похороном і похованням в ЗСА.

4111 Pennsylvania Ave., SE
Washington, D.C. 20746
Tel.: (301) 568-0630

MAIL: PO Box 430
Dunkirk, MD 20754

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обслуга ШИРА І ЧЕСНА
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
Також займаємося похороном на цвинтарі в Бавнд Брук у перенесенням Тілних Останків з різних країн світу

UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(201) 964-4222

HURYN MEMORIALS

Виробляємо на замовлення ТА ВМОНТОВЕМО НАЙКРАЩОЇ ЯКОСТІ ПАМ'ЯТНИКИ

в околиці Нью Йорку, включаючи центри: св. Духа в Гамптон-Бурі, Н. Я., св. Андрія в Бавнд Брук, Н. Дж., Пам'ять Буш в Кергонксоні та Глен Спей, Н. Я. Ми пропонуємо особисті послуги та поради у Вашому домі. За домовинним представником слід телефонувати:
IWAN HURYN
P.O. Box 121
Hamptonburgh, N.Y. 10916
(914) 427-2684
BONAD REKSHYNSKYJ
45 East 7th Street
New York, N.Y. 10003
(212) 477-6523

Скористайте з виїмково доброї нагоди! ПРИЙМАЄТЬСЯ

ОГОЛОШЕННЯ до Календаря УНСоюзу на 1990-ий рік

який цього року виходить накладом 15 тисяч примірників.

Цим Ви зможете познайомити весь український загаль з Вашою установою, Вашою професійною обслугою, чи Вашим підприємством.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Одна сторінка	\$90.00
Пів сторінки	50.00
Чверть сторінки	33.00
Одна восьма сторінки	20.00

Реченець замовлення оголошень до 23-го вересня 1989 р.

Належність проситься надсилати:

SVOBODA
30 Montgomery Street • Jersey City, N.J. 07302